

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETMÉNYEK DÍJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyilvtéri közlemények sora:
 25 Lei.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Sándory Mihály.

Megjelenik vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Regele Ferdinand-ut 34.
 (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
 fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

GYERGYÓ

Elrendeződött Rómában az erdélyi katolikus Státus ügye.

A Iorga-kormánynak és nyílt vagy kevésbé bevallott támogatóinak legutolsó hatalmas sikere a Státus ügyének végleges rendezése volt.

Ismeretes a szisztéma. A Magánjavaknál is úgy jártak el, más ügyekben is, a Státusnál is. Hazafias jelszavak alatt indul sajtókampányból állami beavatkozás lett és végül vagyonekობzás, jogtalanság.

Első eset a Státus, hogy a jólbevált recept nem sikerült.

Hiába irt Ghibu Onişifor sok idővel rendelkező kolozsvári egyetemi professzor cikket cikkekre az Universulban, hiába könyvet, valótlán adatoktól, fordítási hamisításoktól hemzsegőt. Hiába igazították ki a Státus egyes telekkönyveit, mert azokat „évtizedekkel ezelőtt az állam kárára meghamisították”. — Évtizedekkel ezelőtt, az állam bizony vigyázott, hogy hamisítások ne lehessenek kárára, nem volt a közvagyon Csáki szalmája és mindenki, Ghibu professzor is belenyugodhatott volna, hogy azok a hamisítások kitalált ürügyek — még akkor is belenyugodhatott volna, ha nem kellett volna róla meggyőződnie lennie.

Három alkalommal felújuló és minden esetben hónapokig tartó, hazugságokkal, hamisításokkal, ferdítésekkel telített sajtókampányok után végre Rómában elrendeződött a kérdés.

Amibe a tudós professzor a leggörcsösebben kapaszkodott, azt sikerült elérnie. Az volt legfőbb argumentuma, hogy a Státus szó államot jelent, tehát a katolikusok állam az államban és ezt a lehetetlen állapotot meg kell szüntetni.

Nos, ez sikerült. A Státust ezentul nem hívják Státusnak, a vagyon nem a Státusé, hanem az erdélyi római katolikus egyházmegyéé. És egyébiránt maradt minden a régiben. A vagyon maga is, amire úgy fájt egyes államhoz magukat közelállónak érzők fogja, rendeltetése is, minden, marad az és azé, ami és akié azelőtt.

Hetekig tartó római tárgyalások után, amelyeknek során a kormányt Pop Valer igazságügyminiszter és Petrescu Comnen vatikáni követ, az erdélyi római katolikus egyházmegyéjét pedig Gyárfás Elemér szenátorunk képviselte, az ügy teljesen javunkra dőlt el.

Ghibu Onişifor professzor most újabb éleshangu cikkeket helyez el a bukaresti lapokban, amelyekben ezutal az irredenta gaz magyarokon kívül a Iorga-kormányt és főképpen igazságügyminiszterét, Pop Valert szidja, hogy lehetett a nagyszerűen beindított ügyet így elrontani. A Szent-széktől, amelynek a megoldás köszönhető, legfennebb véleményét lett volna szabad kérni, annak bő kihangsúlyozása mellett, hogy ez a román állam belügye, mihez senki másnak semmi köze.

Igaza is van a professzornak, a vagyonekობzások, jogfosztások eddig

minden egyes esetben az állam belügyének tekintettek.

A nemzeti párt félhivatalos lapja, a kolozsvári Pátria pedig, ugyancsak a kormánynak a statusjavak terén elért sikereire vonatkozólag azt állítja, hogy sajtópropagandára és utazásokra

Nemzetipárti kormány vette át Iorga örökét.

Mint a legutóbbi kormányváltozás alkalmával, az uralkodó ez alkalommal is Titulescut hívta haza, aki genfi tartózkodásáról a legelső vonattal megérkezett és azonnal megkezdte kormányalakítási kísérleteit. Koncentrációs kormányt kellett volna alakítania, amely az országot a válság nehéz óráin az egész nemzet összefogásával próbálja keresztülsegíteni.

A két nagy párt közül a nemzeti parasztpárt, a kisebb pártok majdnem valamennyien a koncentráció gondolatát szívesen fogadták, a Duca vezetése alatt álló liberálisok a legmerekvebben elzárkóztak előle. Ilyen körülmények között és bizonyára részletkérdések körül felmerült ellentétek miatt, Titulescu néhány napos tárgyalás után megbízását visszaadta azzal, hogy az uralkodó kívánsága szerinti koncentrációs kormányt nem tudja megalakítani.

A király erre Vaida Sándornak adott koncentrációs kormány alakítására megbízást, ami ugyancsak nem sikerült. Végül is a kormány Vaida elnöke alatt, tisztán nemzetipárti politikusokból alakult meg, túlnyomó többségben erdélyi miniszterekkel. A kormányból kimaradtak a regáti parasztpárti politikusok is, akik közül pedig Mihalache és Iunian legalább is biztos miniszterjelölteknek számítottak. A tiszta nemzetipárti kormányt fenntartás nélkül támogatja a parasztpárt, míg a többiek a legélesebb ellenzékmagatartást jelentették ki. — A bekövi vetkező választásokra, amelyeknek dátuma július 7-re van kitűzve, a kormány valószínűleg paktumot köt a szászokkal s a szociálistákkal és a zsidókkal, míg Iorga pártja Cuzával meg egyetemes listákon. — Az új kormányban a kisebbségeknek is van külön minisztere, Brandsch Rudolf, aki tizen-négy hónappal ezelőtt Iorgával való személyes jó viszonya alapján jutott a bársonyszékbe, míg most Vaidával való barátsága tette meg miniszternek. — Szereplésének értéke a kormányra

az ügyben tíz millió lejt költött a kormány, az elért eredmény pedig a címnek teljesen elméleti értékű megváltoztatásán kívül, összesen egy háromezobás házmesterlakásnak visszaszerzése, tízezer lejt értékben.

nézve kétséges, miránk nézve még valamivel kevesebb.

A nemzetipárti kormánytól az első dolog, amit várhatunk, a törvényességben való bizalom megerősítése. A három év előtti választások is a legtisztább törvényesség jegyében folytak le ugyanezen párt vezetése alatt és nem gondoljuk, hogy azóta annyira megváltozott volna Maniuek gondolkozása, hogy most erőszakosságokkal és urnalopásokkal kihozott többséggel próbáljanak országot kormányozni. Hiszen erről a módszerről éppen a Iorga-kormány alatt bizonyosodott be legfényesebben, hogy nem ér semmit és hogy ily módon megszerzett parlamenti többség csak arra jó, hogy a pártnak és vezéreinek tekintélyét a legteljesebb mértékben tönkretegyje, ami végeredményben az ország tönkremenetelét is hathatósan segíti elő.

*

A kormányváltozással kapcsolatban megtörtént Csikmegyében, mint az ország valamennyi többi vármegyéjében is, a prefektusváltás. Dinu Stolojian eddigi prefektust állásától felmentették és helyébe dr. Teţu Aurel csikszeredai ügyvéd, volt prefektust nevezték ki, aki hivatalát pénteken át is vette.

A távozó Stolojian prefektust, aki barátainak már mult szombaton bucsuébédet adott, mindazoknak szeretete és rokonszenve kíséri, akiknek valamikor is alkalma volt őt megismerni.

Teţu Aurel doktor, az új prefektus, két és fél évi hivataloskodása alatt ugyancsak megértő és jóra való embernek bizonyult és ahogyan ismerjük, bizonyára mindent el fog követni azért, hogy pártja és az állam érdekeinek képviselője mellett a vármegye közönségének szimpátiáját is ugyanolyan mértékben, mint elődje, kiérdemlje.

A kormányváltozás valószínűleg a vármegyei és városi interimárbizottságok összetételét is meg fogja változtatni.

Gyilkostói rovat.

Mozgalmas napok a tónál.

A kettős ünnepen, szerdán és csütörtökön olyan forgalom volt a Gyilkostónál, amihez hasonlót rég nem láttunk. Különösen autóbustársaságok érkeztek szokatlan nagy számban.

Brassóból a magyar turista-egylet 36 taggal, a szász turista-egylet 25 taggal érkezett.

Kolozsvárról a magánalkalmazottak szövetségének 20 tagja, a vasutigazgatóság hivatalnoki kara 44 taggal s még egy 18 tagú külön társaság.

Bohusból 26 tagú társaság. Câmpinából 15

tagú társaság. Azonkívül rengeteg magánautó: Kolozsvárról, Bukarestből, Marosvásárhelyről, Temesvárról, Szatmárról és az ókirályság különböző városaiból.

A vidéki és helybeli gyalogosturisták száza népesítették be a Békásszorost.

A Hagymás-havason.

A Gyergyószentmiklósi Sportegylet turistaosztálya a 8—9-iki kettős ünnepen rendezte első kirándulását, melynek célja a Hagymás-havas megmásítása volt. Tizenegytagú társaság indult szerdán reggel dr. László Dezső vezetésével.

alatt a Gyilkostóhoz, ahonnan délelőtt tiztől délután háromig tartó erős hegymászás után a társaság feljutott a Gyilkostó felszínénél nyolc száz méterrel magasabban fekvő Fekete-Hagymásra. (1774 m.)

Mintha csak kitűnő rendezés lett volna, egy hirtelen kerekedő vihar páratlan szépségű színjátékát mutatta be a természet a csúcsra éppen felérkező kirándulóknak, akik a pár percnél jóval hamarabb elvonulása után a Fehérmezőre tértek vissza. A éjszakát itt töltötték, majd reggel a Gyilkostóhoz mentek, ahol az idő egész estig a legkellemesebben telt.

A nagyon sikerült kirándulást rendszeresen még mások fogják követni, amelyek a turisztikát, ezt a mi vidékünkön oly kedvező körülmények között üzhető szép sportot a közönségnek szélesebb rétegeivel fogják megkedveltetni.

A turistaszakosztály következő kirándulásának célja a Likashavas lesz, amelynek megmászását június 19-re, vasárnapra vették tervbe.

Modern szállodát a tóhoz.

Néhány önzetlen lelkes embertől alig pár év óta beindított propaganda annyira ismertté tette a Gyilkostót, hogy saját szemeink előtt láthatjuk a forgalomnak napról-napra való emelkedését. De a sok idecsődített embernek az elhelyezéséről is gondoskodni kell. A Menedékház távolról sem elég a megindult forgalom lebonyolítására. Legfőbb ideje volna egy modern szállodának a létesítése. Ez üzletnek sem lenne rossz s nagy lépéssel előre vinné a Gyilkostó fejlődését.

Ha tőkeerős magánember nem akad, a klimatikus bizottságnak kell kezébe venni a dolgot s akár részvénytársasági alapon is létre kell hozni a szállodát.

Orvosi előadás a Gazdasági Egyesületben a tüdőgümőkóróról.

Dr. Csiky János orvos folyó hó 8-án délután a tüdőtuberculosisról tartott előadást a Gazdasági Egyesület ülésén. Statisztikai adatokkal mutatott rá a rettenetes népbetegség borzasztó pusztításaira.

Vázolta röviden a betegség kórokozóját a tuberculosis bacillust s szemléltető módon mutatott rá a fertőzés forrásaira. Ilyenek elsősorban a tuberculosus beteg embertársunk különböző váladékai, elsősorban köpete, továbbá tuberculosus háziállataink, elsősorban a gyöngykóros tehén s a különböző tejtermékek.

Részletesen beszélt a fertőzés módjairól: a belélekzés, cseppfertőzés, táplálkozás útján való fertőzésről. Megemlítette egy betegét, akinél a hektikus bábaasszony függőviselés céljából megnyalozott fonállal végezte a fültszu-

rást s aki e művelet következtében fültuberculosisist kapott.

Részletesen foglalkozott a különböző fertőzési alkalmakkal s ilyenekül elsősorban a tüdőbajos beteg családi környezetét s tüdőbajos beteget foglalkoztató irodákat, műhelyeket stb. jelölte meg, ahol az egészséges emberek húzamosabb ideig együtt lenni kénytelenek a tüdőbeteggel.

Az öröklés és hajlamosság rövid ismertetése után áttért az egyéni védekezés különböző módjaira.

Ezek között igen fontos a beteg helyes magatartása és a beteg helyes ápolása, a beteg elkülönítése, köpetének köpöcsésében való összegyűjtése, a beteg szobájának gondos tisztítása, a beteg részére külön ivó, evőeszközök tartása, azoknak forró lugos vízben való tisztogatása, ágy és fehérműjének az egészségesekektől való külön mosása stb., stb. mind olyan tanácsok, amiknek betartásával igen sok fertőzést meg lehet előzni.

A táplálkozás útján való fertőzés elkerülésére igen fontos minden ismeretlen tehéntől származó tej felforralása s beteg egyéneknek élelmiszer-előállításával vagy árusítással való foglalkozástól szigorú eltiltása.

A Gyergyóban elég nagy mértékben elterjedt tuberculosis egyik főokul a célszerűtlen lakásviszonyokat okolja. Télen-nyáron egy kicsi szobában összezúszolva laknak 8-10-en. Itt sütnék, főznek, mosnak, pipálnak, még kisebb állatokat is itt tartanak s a „tisztá nagy szoba” legfőképpen arra jó, hogy vízkereztör ott fogadják a házzsentselő papot. Persze az ilyen zsúfoltság, szellőtlen lakás valósággal melegágya a tbc. bacillusoknak. Hangsúlyozza a tágas, világos, napos hálószoba rendkívüli fontosságát s új lakások építésénél felhívja e fontos szempontokra a figyelmet.

Az egyéni védekezés másik legfontosabb módja a nagy tisztaság.

Különösen a gyakori, de legalább éves-előtti kézmosás és szájbörlítés igen hasznos dolog. Sok megrögzött rossz szokás, mint a körmörágás, bélyegnyalás, nyálazott ujjal való pénzolvasás és kártyázás, piacon élelmiszerek összefogdosása, szembeköhögés, szanaszét köpködés, stb., stb. mind a tuberculosis elterjesztésének szolgálatában állanak.

Sok köhögős nagypapa nem is sejtí, hogy amikor becéző csókjaival szeretett unokáját elhalmozza, a gyilkos gümőkór fertőző csóráinak millióit keni szét a kicsike arcán. Egyáltalán a gyerekek folytonos csókolgatása pláne idegenek részéről olyan elítélendő cselekmény, amit egyenesen büntetni kellene. A kitűnő gyakorlati ér-zéssel rendelkező angolok be is vezették már azt a megszívlelendő szokást, hogy a kisgyerekek sapkájára ezt írják fel: „Ne csókolj meg!”.

dés kocsisa. Ezt a sokféle hivatali sokáig kellett viselni, míg a szerencse annyira kedvezett, hogy valamelyik egyházközségben kántornak megválasztották.

A diáknak a megélhetése nagyon nyomoruságos. Egy állomáshelyen csak egy évig maradhat. Minden tavasszal az esperes székhelyén tartott gyűlésen, az esperesi kerületben lévő diákokat kicserélik.

Péter diák Szentmiklósról Ditróba, János diák Ditróból Alfaluba, József diák Alfaluból Ujfaluba, Dénes diák Ujfaluból Csomafalvára lett áthelyezve.

Az esperes székhelyén a tavaszi gyűlésen a kántorok és diákok fegyelmi és más hivatali ügyeit is el szokták intézni.

Nagy József tizenötévi diákoskodás után Ujfaluba kántornak lett megválasztva. Abban az időben Ujfaluban nagyon jó házi pálinkát főztek. A kántor ur a honi itókat megkedvelte és mint más ujfalvi lakók, ő is naponta belőle elfogyasztott egy porciót.

Egyik napon az iskolában kihirdeti a gyermekeknek, hogy fiuk, holnap számtant tanítok. Az egyszeregyet tanuljuk és reggel, mielőtt az iskolába bejövök, kezdjétek hangosan mondani az egyszeregyet.

Reggel temetés volt és kántor uram egy kisse későn ment az iskolába. A gyermekek az

A tuberculosis elleni küzdelemben igen fontos dolog a legyek elleni küzdelem is. A légy tüskés, szőrös hat lábára minden piszkot felszed, a tuberculosus köpeteken lakmároz, ormányával még fel is szippant belőle. Rászáll aztán legkülönbözőbb élelmiszerekre s megfertőzi azokat. A legcélszerűbb védekezési mód az volna, ha minden gazda a trágyadombot helyesen kezelné. Tavasszal és ősszel kihordaná a trágyát és a gödröt gyakrabban leöntené mézstejjel. Így a legyeket már csirájukban el lehetne pusztítani, hiszen tudvalevőleg az ilyen trágyadombok és pócegödrök a legyek melegágyai. A már elszaporodott legyek ellen csak különféle légyfogókkal és légyölő szerekkel áll módunkban küzdeni.

A néphit általában még ma is azt tartja, hogy a tüdőtuberculosis nem gyógyítható betegség. Sokáig azt hitték az orvosok is. Az utóbbi évtizedben azonban ezen a téren olyan jelentős haladás történt, hogy ma már a korán szakorvoshoz forduló tuberculosus betegeket szinte biztosan meg lehet gyógyítani. S ezt a haladást köszönhetjük elsősorban a légmellkezelés bevezetésének, vagy népiesen a tüdőfűtésnek. Ma már nincs tüdőszanatorium, hol ez a készülék rendelkezésre nem állana s a legnagyobb intézetek statisztikái meggyőző erővel bizonyítják, hogy az ezelőtt biztosan halálraítelt tuberculosus betegek ezrei és ezrei gyógyulnak meg napról-napra ezen áldásos kezelési móddal. Fontos azonban, hogy a tüdőbeteg minél korábban „fűtő”-re kerüljön, mert az egészen előrehaladt eseteken még így sem lehet segíteni.

A kezelés lényege röviden abból áll, hogy a Röntgenvizsgálattal megállapított beteg mellkasfelbe valamilyen steril gázt visznek be egy nagyon szellemes, de alapjában egyszerű fűtő-készülék segítségével. A bevitt gáz a beteg tüdőrést összenyomja, elhegesíti, mondhatnók elmeszesíti, vagyis meggyógyítja. A fűtés kivitele a betegnél semmi fájdalommal nem jár és addig folytatandó, míg a beteg állapota és a Röntgenlelet ezt megköveteli.

Előadás végén dr. Csiky bejelentette, hogy ezt a készüléket utóbbi tanulmányutja során maga is beszerezte s minden olyan szegény tüdőbeteget, aki szegény voltát hiteltérdemlő módon igazolni tudja, teljesen ingyen hajlandó légmellkezelésben részesíteni.

Tanév végén.

Ujra végére jutottunk egy iskolai évnek, — lassanként bezárulnak kapui az iskoláknak s a megkínzott, elgyötört gyermekesereg élvezheti a hosszú szabadságot. Elgondolkozunk s szinte nem tudjuk megérteni, miért kell az egész vonalon egy hónappal meghosszabbítani ugy a tanulóknak, mint az oktató személyzetnek a pihenés idejét? — Talán azért, hogy a maga

egyszer egy mondásába belefáradtak és amidőn a kántor ur belépett az iskolába, a gyermekeket birkózási gyakorlatban találta. Szokása szerint a kezében volt az egyméter hosszúságú somt fapipaszár, mint neveléstani segédeszköz és azzal a birkózási gyakorlatozókat a padok tetejéről leverte.

Márton Peti volt a vezére a nagy birkózásnak és ő a nevelési segédeszközzel legtöbbet kapott. Sirva ment haza az iskolából és édesatyjának elpanaszolta, hogy nagyártatlanul, hogy elverte a kántor!

Márton János gyermekének nem azért édesatyja, hogy gyermeke megbántását meg ne bosszulja. Egy szombati napon, mint heti vásár napján, Szentmiklóson van dolga és dolga elvégzése után betér Mészáros Antal esperes urhoz és eladja, hogy Nagy József ujfalvi kántor, ártatlanul, a fiát hogy elverte egy pipaszárral! Hozzáadja azt is, hogy nem csoda, mert a kántor a pálinkaivást nagyban gyakorolja!

A pálinkaivásban már annyira ment, hogy még a vasárnapi nagymise előtt is átlag egy porció pálinkát iszik meg. Az éneklést és az orgonálást ennek következtében rosszul végzi. A faluból való elmozdítását kéri. Gyermeke igazságtalanul való megveréséért a kántor szigorú megbüntetését követeli!

Nagy József ujfalvi kántort, mint vádlottat, a vádbeli cselekmény kétszeres elkövetésére ítélik.

A feljelentés nem volt székelly nemzeti szokás. A Bach-rendszer hozta szokásba. Kezdetben a politikai feljelentések divatoztak, melyeket a hatóságok jó pénzzel jutalmaztak. Később az egyedárusági tárgyak ellen elkövetett visszaélések képezték a feljelentések tárgyát. Más vidéken a só- és a dohányegyedárusági tárgyak csempészése, Gyergyóban a pálinkafőzés képezte a feljelentők keresetét.

Ezek a feljelentések anyagi haszon elnyeréséért történtek, de voltak olyan feljelentések, melyeket bosszúból tettek az illetékes hatóságoknál.

A múlt század 60-as éveiben az ugynevezett kántori elemi iskolák voltak. A kántor mellett működött a diák. Régi időkben az írástudó embereket is diákoknak nevezték. A diák-név mindig a kereszt- és nem a vezetéknev után volt ragasztva. Így volt: Péter, János, József és Dénes diák stb. A diáknevet később az egyszerű családnév megkülönböztetésére használták. Pl. Márton János, Márton János diák.

A diákoknak nagyon sokféle munkabeosztásuk volt. A kántor helyettese: a templomban, iskolában és a temetéseknel. Sekrestyés és harangozó. Szükség esetében a plebános ur pará-

rendszeretlen megerőltetései után, amelyeket különböző oktatási tárgyak tömegével, a gyermek szellemi fejlettségén felüli dolgok erőszakos tanításával kifárasztott elme megpihenéséhez 2 hónap nem elegendő?

Akkor, amikor a Iorga kormány alakult, azt hittük, hogy ha más téren nem is, de legalább a pedagógiában meg fog nyilatkozni valami észszerűség — sajnos azonban csalódtunk. Az 6 háta mögött is becsukódtak az iskola falai s úgy érezzük, szellemileg őt is tulerőltette a kurzus s nagyon hosszú vakációt érdemel!

Egyszer mindennek vége van s a megkínzott oktató személyzet végtére várná, hogy az ők becsületes munkásságukért egy évi rendszeretlen szellemi gimnasztikához a pihenés idején ott legyen a jól megérdemelt fehér kenyér s ne kellessen 5—10 hónapos várakozással kapni meg az amugy is alamiznaszerű fizetést.

Vagy talán az is pedagógia, ha gyermek, szülő, tanító, tanár a nélkülözésektől sáppadozó arccal járja a kálvária utait? s ezt lukszus autóján szaladva, gyönyörködve nézte egy tanéven át az ország főpedagógusa! Nem elég, ha a 8 éves elemi iskolás tanuló milliókban számol, több nyelven tanul, fizikát, természetrajzot, történelmet, földrajzot emészt? Nem elég, ha ezen fejlődéseinek utjait állandóan eltorlaszolja idegen, általa nem értett okok miatt, az életet adó anyanyelven szerzett ismeretek fejlesztése elől?

Amig ezt a tulerőltetett szellemi érettségbe nevelést markirozzák, addig elesik a nevelés — pedig ez volna a pedagógia! A vallás, az erkölcs, a becsület, az emberszeretet, az öntudatos munka vágya, az alkotni akarás, a tisztelet belenevelése, Isten, ember, fellebbvaló s nyomorba jutottak iránt, ezek, amiket szomorúan tapasztaltunk, nagyon hiányoznak a mai pedagógiából s azért haladnak kiesikéink biztos léptekkel a „panem et circenses“ hangjai mellett az élet ama cirkuszi játéka felé, amely minél tovább haladunk, annál jobban bontogatja rémes szárnyait azok előtt, akik gyermekük jövőjéért komolyan aggódnak...

De hagyjuk ezeket a gondolatokat, talán a veszély érzete észhez téríti azokat, akik a népek sorsát vannak hivatva intézni. Sétáljunk városunk nevelési intézményei között s lássuk meg, hogy a liceum égbenyuló falai között ma tisztára pucolt játszótér ékeskedik, hátul egy izléssel berendezett gazdasági udvar, veteményes kert, előtte gondosan ültetett fák, festett kerítés s bent tisztaság, rend. Egy értékes munka tükrözi vissza, hogy a hozzáértés, a jóakarát, a kulturérzék egy pár évvel ezelőtt még lerondított, képéből kivetkőztetett pedagógiai intézményt újra visszavarázsolta a maga színvonalára! S amit ott mutat, azt mutatják az intézet növendékei is. Nem taszítják a járókelőket az

Mészáros esperes ur Márton Jánost azzal bocsájtotta el, hogy nemsokára a tavaszi gyűlést meg fogják tartani. Azon Nagy József kántor ügyét megvizsgálják és ha bűnösnek találják, szigorúan megbüntetik!

*

A gyergyói papság a tavaszi gyűlés napján reggel 7 órakor Szentmiklóson az esperesi lakáson összegyűlt. Előértekezés van. Az esperes Nagy József kántort az értekezésre behivatja és előadja, hogy az ellene beadott panasz tárgyalása 9 óra után kezdődik. Szükséges, hogy 8 órakor a kerületi jelenlevő papság közreműködésével az általa végzendő nagymisén 6 énekeljen és orgonáljon.

*

9 óra után a kerületi papság, kántorok és diákok az esperesi lakás ebédlőjében együtt vannak. Mészáros Antal esperes, mint a gyűlés elnöke, Nagy József ügyét veszi elsőnek.

— Nagy József kántor ur! Ma a szentmisére való éneklés és orgonálás előtt mennyi pálinkát ivott meg?

— Főtisztelendő esperes ur! Egy porció pálinkát ittam meg!

Mészáros Antal: Ha egy porció pálinka elfogyasztása után a kántor ur ilyen szépen énekel és orgonált, máskor igyék meg két porció pálinkát!

Ferenczy Dénes.

aszfaltról le, nem rendeznek orgiákat az éjszakában s nem lógtatják a kisebbségi tanulókat fejjel lefelé az emeleti ablakokon ki, mint pár évvel ezelőtt. Ez legyen Kindea igazgató dicsérete, aki megmutatta, hogy erdélyi kulturájával rövid idő alatt a vele együtt működő hivatásos tanári karral újra ezt az intézetet a tanítás és nevelés szolgálatába tudta állítani anélkül, hogy anyagi erőit felsőbb helyről adtak volna hozzá. Mindenki az ő egyénisége bélyegét nyomja az intézményre, melynek szolgálatába áll!

De mit szólunk elemi oktatásunk csarnokaihoz? Egyik városi vagyonunkból, véres verejtékünkéből fényesre pucolva, kényelmesen mutatja, hogy az áldozat morzsái oda lettek fordítva, ahova adták, csak hogy a vele szemben szegényében sáppadozó, fakult ősi kultúra fölé akarjon emelkedetni!

Igy látjuk egyik végletet a másikkal szemben. Egyik a pazarlás, másik a magára hagyott, végső erőfeszítés képe. Egyik a kényszer, másik az önmaga sorsáról megfélekedezett székelység arculata.

S mit szólunk a tanítóinkról? Az előbbiekről semmit, a mieinkről, a felekezetiekről csak annyit, hogy szegények, akik már 8—10 hónapja nem kapnak fizetést, mert a nemakarás, megsemmisülés letargikus gondolata — az érte adózat semmittevésre kárhóztatja, sőt neveli... s így halad lassu léptekkel az elkeseredés, a leszegényedés végpontja felé ősi kulturánk vas-tagfalu alkotásaiban népoktatásunk.

Dicsérettel kell mindazonáltal megemlékezni tanítóinkról, hiszen ők e nehéz megpróbáltatásokban állották gerincesen helyüket. Hogy meddig fogják ezt tenni tudni, az azoktól függ, akik kulturmunkájuk áldásait szedik s ha a vizsgán elbukott Iorga helyett egy olyan kormányzat alakul, mely a kisebbségi iskolák államsegélyével megadja mindazt, aminek hiánya miatt ezeket a szomorú gondolatokat kell regisztrálnunk. Addig kívánjunk tanulóknak, tanítóknak vig vakációt s egy boldogabb tanévet!

Gécsé.

HIREK.

— A helybeli róm. kath. árvaháznak nyújtott kegyes adományok: Benedek Mihály 1 élő barány. Urinők Mária kongregációja 100 lej. Helybeli orvosi kar koszorúmegváltás címén 1100 lej. Blénesi István és Bajkó István vezetése alatt álló eszténa társaság 6 $\frac{1}{2}$ kgr. juhsajt. Gyergyószentmiklósi közbirtokosság 500 lej. Id. Réthy Balázs és Albert József vezetése alatt levő esztenatársaság 10 kgr. juhsajt, 3 kgr. orda. Oláh Gergelyné 1 szekér széna, 4 véka zab. Joan Netotjan főkapitány 8 kgr. kenyér. Helybeli kereskedői kör Szenkovits Lajos halálózása alkalmából koszorúmegváltás címén 700 lej. Mélik István Szini János elhalálózása alkalmából koszorúmegváltás címén 200 lej. Isten fizesse a kegyes adományokat. Továbbra is alázatosan esedezünk a mélyen tisztelt Közönség jó szívéhez, ne vonja meg nemeslelkű adományát a nagyon nehéz helyzetbe jutott árvaháztól.

Az előjáróság.

— Felavató ünnepély. A gyergyóalfalui róm. kath. Népszövetségi Dalkör új helyiségének felavató ünnepélyét vig műsorral egybekötve f. hó 12-én tartja délután 2 órakor a kerti helyiséggé átalakított udvaron. Lesz cigányzene, tánc, zsákbanfutas, lepényevés, korsótörés stb. játék. Jó és olcsó borok, jégbehűtött sör, házi kiszolgálásban borju és berbéc flekken biztosítják a kellemes és olcsó szórakozást. Este 8 órakor a szabadban felállított színpadon megnyitót tart Gaal Tamás esperes-plebános. A műsor további számai: Tihanyi echohoz című dalt éneklő a Dalkör. Kacagató jelenet. Zászlók, szavalja Simon Antal. Három dal, éneklő Györffy Bálint, zongorán kíséri Csergőffy Piroksa. Monológ, elmondja Csiky Bandi. Népdalok, éneklő a Dalkör. Konferál Ágoston Mária tanárnő. A műsort reggelig tartó tánc követi.

— Halálos baleset érte Balázs I. Márton gyergyóalfalvi birtokost f. hó 9-én a gyergyóalfalvi erdőben. Miközben egy tehenet haj-

tott, elesett, a nála levő fegyver elsült és rögtön halálát okozta. Temetése f. hó 11-én volt általános részvét mellett. Az elhunyt élénk részt vett Gyergyóalfalu község köz- és társadalmi, különösen kath. egyházi életében; volt Státusgyűlési képviselő, a Gyergyóalfalui Takarékpénztárnak 30 éven át volt pénztárnoka. Halálát özvegyén és hét gyermekén kívül testvérei, menyei, unokái, nagyszámu rokonsága és jóbarátainak és tisztelőinek serege gyászolja.

— Halálozás. Egy jóságos lelkű, mások boldogulását akaró és elősegítő urhölgy, Drotle Mária hunyt el f. hó 7-én 81 éves korában Tekerőpatakon. Temetése 9-én d. u. volt nagy részvét mellett. Az elhunytban dr. Makkay Domokos nagynénjét vesztette.

Ifj. Kary Albert C.F.R. mozdonyvezető állomáshelyén, Brassóban életének 30-ik évében 4-én rövid, de súlyos betegség után meghalt. Az elhunyt mintaképe volt a törekvő és becsületes székely ifjaknak. Fiatal feleségén, szülein és testvérein kívül nagyszámu rokonság gyászolja.

— Méhészek figyelmébe. Blénessy Károly csikszentmártoni méhészt feldolgozás céljából bár átvesz viaszt és sonkolyt is, a sárga méhviaszt nem vegyi úton fehéríti, mégis lapunk utján is kéri a gyergyói méhésztársadalmat, hogy ezen célból ne keressék fel őt, mivel költésrothadásal fertőzött vidékről semmit el nem fogad, ellenben — míg készletéből tart — valódi tiszta fertőzésmentes méhviasztból készült mülép nála bármilyen méretben kgr.-ként 200 lejes árban kapható.

— Meghalt a biatorbágyi merénylet koronatanuja. Emlékezetes, hogy a biatorbágyi vasúti katasztrófát követő napokban a budapesti rendőrségnél kihallgatásra jelentkezett Habli Julia huszonkét éves cselédleány, aki elmondta, hogy két barátjával járt a katasztrófa színhelyén, a biatorbágyi viadukt közelében és részleteket közölt a robbanás lefolyásáról. A cselédleányt a rendőrség hosszasan vallatta, de nem sikerült őt vallomásra bírni abban a tekintetben, hogy ki volt az a két férfi, akiknek társaságában a helyszínén járt. Azt sem lehetett megállapítani, hogy azok az élethű részletek, amelyeket Habli Julia a szerencsétlenségről elmondott, a fantáziájában születtek-e, avagy csakugyan a helyszínén szerezte-e azokat. A rendőrség a cselédleányt orvosi javaslatra elmeorvosi intézetbe internáltatta, ahol a leányt megfigyelés alatt tartották. A leány most meghalt, három hét előtt fiugyermekeknek adott életet, akit kívánságára Szilveszternek kereszteltek meg. A leány sirba vitte magával a titkot, vajjon a társaságában volt férfiak egyike Matuska Szilveszter volt-e.

— Csehszlovákia utánozza Oroszországot. A csehszlovák közoktatásügyi miniszter a vallásoktatást már egy régebbi törvénnyel korlátozta, mely szerint a vallásoktatást a felsőbb osztályokban eltörölte, a középfokon felére korlátozta. Szlovénkóban a törvényt most akarják végrehajtani, de a vallásos tót nép nem akarja ezt a maszlagot bevenni.

— A világrekorder varangyosbeka. Angel's Comp-ben (Kalifornia) óriási érdeklődés mellett folyt le az év egyik legfontosabb „sport-eseménye“, a varangy távolugrás derby. A győztes Calaveras megye távolugró bajnoka egy Budweiser nevű hatalmas varangyosbeka lett, amely 13 láb 5 hüvelykes távugrásával új világrekordot teremtett, két lábbal javítva 1928-iki saját rekordját. A győztest a város főpolgármestere egy rezesbanda élén üdvözölte.

* Eladó. Szabadkézből olcsó árban a főtéren 3 szoba, konyha, kamra, új téglaház, teher és adómentes, azonnal átvehető. Cim a kiadóban.

5—2

* Értesítés. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy folyó hó 15-ikétől a városház-utcai műtermemet átköltöztettem Regele Ferdinand-ut 65. szám alá a Blénessy Jenő-féle házba.

Ezuttal kérem a közönség szíves támogatását és maradok teljes tisztelettel:

4—4

Tilly Artz.

Staniol színes és ezüst
Márk Istvánnal

* Mult hó 21-én Gyergyószentmiklóson a Nagy Kálmán-féle Rádió üzlet előtt egy drb jobbkézre való barna bőrkeztü találatott. Igazolt tulajdonosa átveheti Márk István könyvkereskedésében.

Pályázati hirdetmény ösztöndíjakra.

A tg.-mureşi kereskedelmi és iparkamara több tanulmányi ösztöndíjra pályázatot hirdet a következő főiskolai vagy középiskolai hallgatók részére:

1. Akik a bukaresti vagy cluji kereskedelmi akadémián tanulnak, vagy fognak az 1932—33. iskolai év folyamán tanulni, de a tg.-mureşi kamara kerületébe tartozó megyék (Mureş, Ciuc, Odorheiu és Treiscaune) valamelyikében való illetőségük.

2. Akik a tg.-mureşi, brassói fiu vagy női felsőkereskedelmi iskolában, vagy a tg.-mureşi ipari szakiskolában tanulnak, vagy fognak az 1932—33. tanévben tanulni, de a tg.-mureşi kamara kerületébe tartozó megyékben való illetőségük.

A pályázók közül igénye az ösztöndíjakra kereskedők és iparosok, kereskedelmi és ipari alkalmazottak gyermekeinek és árváinak lehet. Nem kereskedők és iparosok gyermekei, illetve árvái csak az esetben nyerhetnek ösztöndíjat, ha azokra kereskedők, illetve iparosok nem pályáznak kellő számban.

Ösztöndíjért folyamodni óhajtok pontos címeik közlésével kérvényeiket az illetékes iskolák, illetve főiskolák útján, a tg.-mureşi kereskedelmi és iparkamara elnökségéhez címezve kell hogy benyujtsák, legkésőbb 1932. év július hó 15-ig, (azok, akik a következő tanévben mennének első alkalommal kereskedelmi, illetve ipari főiskolába, vagy középiskolába, eddigi középiskolai igazgatóságuk útján), ahonnan 1932. év augusztus 1-ig a kérvényező előmenetelére is kiterjeszkedő igazgatói véleményezéssel, illetve javaslattal terjesztendő be a kérvények a tg.-mureşi kereskedelmi és iparkamarához döntés céljából.

A kérvényhez csatolandó kereskedők, iparosok, kereskedelmi és ipari alkalmazottak gyermekeinél hatósági bizonyítvány arról, hogy kereskedelmi, illetve ipari foglalkozásu, vagy az volt, továbbá vagyontalansági, illetve vagyoni állapotot igazoló bizonyítvány és illetőségi bizonyítvány; nem kereskedők, illetve iparosoknál, vagyontalansági és illetőségi bizonyítvány.

Az ösztöndíjak mérsékeltek és az 1932—33. iskolai évre vonatkoznak.

Az ösztöndíjak odaitélése augusztus 15—25

Csak 40 lej egy hónapban

és a legjobb könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi

43

kölcsönkönyvtárába

Str. Reg. Ferdinand 15. Telefon 15.

között fog történni. Az ösztöndíjat a kamara akkor fogja ténylegesen kifizetni, illetve az ösztöndíj részletekbeni kifizetését megkezdeni, amikor az ösztöndíjat nyert részéről látogatási bizonyítvánnyal igazolva lesz a kereskedelmi, illetve ipari pályán való tanulás, illetve hogy kérelmező az 1932—33. iskolai évre valamelyik felsorolt ilyen minőségű iskolába beiratkozott.

Târgu Mureş, 1932. május 20.

Mera s. k.,
elnök.

Biró s. k.,
főtákar.

SPORT.

L. Sf. Nicolai — Gy. S. E. 2 : 1 (2 : 0)

Biró : I. félidőben Păcurariu, II. félidőben Szécsy. Vasárnap, f. hó 5-én barátságos mérkőzést játszott a két csapat az új pályán épülő tribün javára. Szép játék után a jobb technikájú diákegyüttes 2 : 1 arányu győzelmet aratott a Gy. S. E. csapata fölött.

Kornerarány 4 : 4.

*

Az udvarhelyi Kath. Legény Egyet vasárnap, f. hó 5-én rendezett sportünnepélyén a helyi Kolping sportklub teljes atléta gárdájával felvonult Atlétáinknak, dacára a tréning hiányának, szép eredményt sikerült elérniük.

A benevezett számokban a következő helyezéseket érték el.

100 m. síkfutás : I. Bogdán Gyergyó 13 mp.

Magasugrás : I. Lázár Mityu Gyergyó 1.55.

Diszkoszdobás : Ferencz Rudolf Gyergyó 37 m.

Súlydobás : I. Romfeld Ákos Gyergyó 59 m.

Gerelydobás : Romfeld Ákos Gyergyó 39 5 m.

Atlétáink diszkolevéllal lettek kitüntetve.

Az atlétikai viadatok után futballmérkőzés volt, melyen a Kolping Udvarhely válogatottja ellen játszott.

A mérkőzést a nagyobb szerencsével játszó udvarhelyi együttes 1 : 0 arányban nyerte meg.

Vasárnap és hétfőn f. hó 19., 20-án nagyszabásu sportünnepély lesz városunkban, mely alkalommal lesz az újonnan épült sporttelep rendeltetésének átadva.

Részletes programot a jövő számban közöljük.

Rejtvények.

Jelige : Fejtörő az elme sportja.

Számrejtvény.

Beküldte : Sz. D.

I.	Királyoknak ékessége.
6, 21, 17, 21, 13, 18.	A szorgalom mintaképe.
11, 1, 4, 22, 52, 12.	Önmagába visszatérő görbe.
6, 14, 27.	Erős ital.
24, 42, 30, 40, 25.	Ezt szívesen hallgatjuk.
25, 7, 54, 33.	Fegyver.
29, 3, 44.	Sok embert elhagyott már ez is.
32, 45, 34, 35, 4, 23.	Bibliai férfi név.
15, 38, 42, 28, 41.	Számnév.
20, 18, 31.	Gazdasági szerszám.
6, 16, 40, 25, 1.	Egy rossz barát nál több ér.
5, 36, 8, 26, 2, 24, 35, 10.	Ilyen állat is van.
47, 16, 19.	Juhász teszt.
49, 43, 51, 48, 49, 46, 53, 37.	Ilyen kut is van.
51, 39, 15, 50, 40.	Egy ismert mondás.
1—54.	

Betűrejtvény.

Beküldte Biró István, Gyergyó.

II.

**3
A i B. K
0**

A 22. számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Számrejtvény : I. Hazudik a muzsikaszó bolondság az élet.

Betűrejtvény : II. Sok kicsi sokra megy. III. Nap

nap után. IV. Anna és Dénes jegyesek.

Helyesen fejtették meg : Biró Béla, Kémenes József, Biró István Gyergyó.

Van szerencsém a t. olvasó közönség szíves figyelmét felhívni a most érkezett könyvujdonságaimra, melyeknek alant felsorolt árai meggyőznek mindenkit arról, hogy a könyvkiadók olyan minimális árat szabtak könyveiknek, hogy a legegyszerűbb anyagi körülmények között levők is tudnak annyit áldozni, hogy ezen könyvekből egy-egy példányt megvegyenek.

Raktáron vannak :

Zilahy Lajos : Két fogoly, egész vászonkötésben 404 oldal, csak 90 lei.

Zilahy Lajos : A szökevény, szintén egész vászonkötésben, lei 80.

Földi Mihály : Kádár Anna lelke, puha kötésben, akkora terjedelemmel, mint Zilahy Két fogoly, 75 lei.

Vannak 1 pengős regények jobbnál jobb íróktól, nagy választékban. Mindenki előtt ismertek az **Athenaeum sorozatok**, főlöské ezekről bővebbet mondani. Raktáron van ezekből gyönyörű kivitelben **60 lejes árban : Bródi Lili — A Manei, Parrott — Exfeleség, Franz Werfel — A Nápolyi Testvérek, Vicki Baum — Helen Doktor kisasszony, Szitnyai Zoltán — Nincs feltámadás, Toldi Mihály — Isten országa felé** stb. Ezek minden hónapban megjelenő sorozatos könyvek, előfizetéseket elfogad és kapható

MÁRK ISTVÁN

könyvkereskedésében.

Márk István

**könyv-, papir-, tan- és
írószerkereskedés**

**Gheorgheni
Gyergyószentmiklós.**

Legújabb román és magyar szépirodalmi és iskolakönyvek, ima-, képes- és ifjusági könyvek, füzetek, irkák, szótár-, hangjegy- és rajzfüzetek, rajztömbök, különböző vonalzó, mindenfajta író, iskola- és óvodatáskák, könyvszíjak és könyvhordozó drótok, olaj- és vízfestékek, paletták, színes és iskolai táblakréta, különböző asztali és zsebtintatartók, palatáblák, szivacsok stb. stb.

Nagy választék levélpapirokból
dobozokban és borítékokban.
Aragonit tárgyak. Zsebkések.

Szigoruan szolid árak !
**Ügyvédi és közigazgatási
nyomtatványraktár.**

Gyermekjátékok. Acél-, ezüst-
és bélhurok. Virágrótok. Krep-
papírok. Papírszalvéták.